

PSYCHOLOGIE A SOCIOLOGIE EKONOMICKÉHO CHOVÁNÍ

Michaela Pugnerová

Zuzana Hlubinková a kol. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. Praha: Grada Publishing, 2008, 275 s.
ISBN 978-80-247-1593-3.

Recenzovaná publikace vznikla z iniciativy vysokoškolských učitelů Zuzany Hlubinkové a Aloise Surynka z Vysoké školy ekonomické v Praze a Ljubici Bakić-Tomić z Pedagogické fakulty Záhřebské univerzity v Chorvatsku. Společným jmenovatelem autorů je zájem o poněkud odlišný a nestandardní úhel pohledu na otázky ekonomické ve spojení se sociologickými a psychologickými hledisky. Vysvětlení této perspektivy poskytuje fakt, že publikace má primárně sloužit jako učební text pro studenty Vysoké školy ekonomické v Praze, i pro studenty dalších vysokých škol.

Psychologie a sociologie ekonomického chování je svým obsahem dosti rozsáhlá, ale přehledná, logicky členěná a graficky velmi dobře upravená. Text je rozdělen do kapitol nazvaných:

1. Ekonomický vývoj, trh práce a lidé (věda a technika a změny v ekonomickém chování od druhé světové války až po současnost)
2. Ekonomický růst a pokles (funkce, náklady ekonomického růstu, konjunktura a recese očima psychologie, sociálně-patologické jevy související s ekonomickým vývojem)
3. Globalizace, různé formy hospodářského života a kulturní specifika (podmínky a společenské důsledky globalizace, otázky národní identity)
4. Ekonomické „podvědomí“ soudobé společnosti (ekonomické chování, ztráta ekonomicko-sociálního statusu, úloha médií v každodenním životě)
5. Hodnoty a kvalita současného života (problematika hodnot, hodnotové orientace mladých lidí, problematika stáří – periodizace, aktivity ve stáří)
6. Spotřební společnost (společností uznávané svátky – např. vánoce, velikonoce – a spotřeba)
7. Využití psychologie a sociologie v obchodě a v lidském rozhodování (marketingová komunikace, ovlivnění zákazníků na příkladu supermarketů)

8. Vztah lidí k daňovým systémům (historie daní, typické problémy s odvodem daní, daňové ráje)
9. Symbolický význam peněz a ekonomické chápání peněz (historie peněz, euro, psychologické pojetí peněz)
10. Darování – pozornost, očekávání, reciprocita (typy a druhy darů, motivace k darování, sponzorování)
11. Role ženy v současné společnosti (historie aktivního zapojení žen na trhu práce, emancipace, změny v rodinných vzorcích, žena jako komerční symbol krásy)
12. Moderní komunikační prostředky (telefon, počítače, teleworking)
13. Sociální a psychologická patologie v mezilidských vztazích (psychické týrání nejen na pracovišti, sexuální harašení)
14. Ekonomické chování pod vlivem patologických závislostí (návykové látky, různé typy závislostí, sekty, kulty, graffiti)
15. Vývoj ekonomického chování v České republice a v Chorvatsku (ČR v tržním systému, Chorvatsko v procesu ekonomických a sociálně tržních změn)

Jednotlivé kapitoly jsou tematicky utříděné, celkově se v nich lze poměrně dobře orientovat. V úvodu každé kapitoly jsou uvedena klíčová slova, důležité termíny jsou vždy tučně zvýrazněny, vyskytují se zde fotografie přibližující tematiku, na kterou se kapitola zaměřuje, v závěru následuje vždy shrnutí textu, kontrolní otázky a poměrně velké množství použité a doporučené literatury (převážně české, ale i zahraniční), jež většinou svým stářím nepřekračuje deset let.

Celkově je text dobře členěný, je vždy doplněn přiměřeným množstvím příkladů (možná by v případě popisu sociálně-patologických problémů prospělo uvést nějakou kazuistiku, která by celkově text učinila ještě více atraktivním) jsou tu i přehledné tabulky. Styl je velmi čtivý, místy spíše popularizující, čtenář není zatížen cizími, nesrozumitelnými termíny. Je zde patrná snaha nezjednodušovat problémy, avšak podat je takovou formou, aby na straně čtenáře došlo k naprostému porozumění.

Na jednu stranu lze konstatovat, že rozsah nastíněných problémů je natolik široký, že každá kapitola by při podrobnějším rozpracování vydala na jednu publikaci. Z tohoto úhlu pohledu bychom mohli podlehnout přesvědčení, že pojetí zpracování nastíněných témat působí poněkud povrchně.

Avšak vzhledem k tomu, že publikace je určena posluchačům vysokých škol jako učební text, domnívám se, že takto splňuje účel. Seznámí studenty s některými problémy ekonomicko-socio-psychologickými a umožní jim polemizovat

nad širšími souvislostmi předložených témat. V tom případě bych doporučila tuto učebnici jako zdroj poznatků (pro svou srozumitelnost a atraktivní pojetí formy textu) nejen pro studenty vysokých škol, ale i pro širší veřejnost, která má zájem nahlédnout do problematiky ekonomiky a jejího dopadu z hlediska sociálního a psychologického.

Mgr. Michaela Pugnerová, Ph.D.
Kat. psychologie a patopsychologie
UP Olomouc